

Gode råd om vildtvenlig høst

Til gavn for både landmænd og dyr

Maj 2013

Pas på naturens vilde dyr ved høst

Harer, råvildt, agerhøns og andre vilde dyr lever livet farligt, når der skal høstes eller tages slæt. Hvert år bliver mange dyr slået ihjel af høstmaskinerne, fordi de gemmer sig i afgrøderne på marken.

Problemet er ikke nyt, men det er mere aktuelt end nogensinde.

Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund

Moderne høstmaskiner er større og hurtigere end tidligere. Det gør det vanskeligt at opdage dyr, der gemmer sig i marken, og i mange tilfælde kan dyrene ikke nå at flygte.

Det er et stort problem for både landmænd, vildt og afgrødens kvalitet. Der findes imidlertid nogle lettilgængelige muligheder for at høste mere vildtvenligt.

I denne pjece præsenteres fire konkrete metoder, der nedsætter risikoen for at gøre skade på dyr i forbindelse med høst og slæt. Der er fordele og ulemper ved hver af metoderne, mens hvis de kombineres,

er der god mulighed for, at antallet af vildtpåkørsler reduceres.

Metoderne er vejledende og anbefales af Fødevarerministeriet med bred opbakning fra Videnscentret for Landbrug, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Jægerforbund, Dyrenes Beskyttelse samt Danske Maskinstationer.

Fotograf: Niels Søndergaard
Danmarks Jægerforbund

Et problem for både landmænd og dyr

Ødelægger foderets kvalitet

For landmænd og maskinførere er der både menneskelige og økonomiske risici, hvis de rammer et dyr, når de høster.

Ud over risikoen for at blive udsat for en ubehagelig situation, hvis du påkører et dyr under høst eller slæt, kan det også ødelægge kvaliteten af det, der høstes.

Hvis der høstes græs til foder, risikerer du, at døde dyr såsom et rålam eller en harekilling ryger med i ensilagen. Og det kan give risiko for pølseforgiftning (botulisme) hos den besætning, der skal æde foderet.

Det skyldes, at der kan ske en opformering af bakterien *Clostridium botulinum*, der findes i de døde dyrs tarmkanal. Og den bakterie kan danne et giftstof, der giver pølseforgiftning.

Der er talrige eksempler på, at pølseforgiftning har været årsag til blandt andet fordøjelsesforstyrrelser, kronisk forfængenhed, afmagring og dødsfald i både heste- og kvægbesætninger.

Vilde dyr i tilbagegang

Dyr, der slås ihjel under høstarbejde, er et dyreetisk problem. Det gælder både de dyr, der mister livet, men også de unger og klækkefærdige æg, der lades alene, når moderdyret er dræbt af høstmaskinen.

Derudover er flere af de vilde danske dyr i tilbagegang, og derfor har det indvirkning på bestanden af vilde dyr i vores natur, når de dør i forbindelse med høst.

*Fotograf: Niels Søndergaard
Danmarks Jægerforbund*

Fire metoder til vildtvenlig høst

1. Opsætning af skræmmemidler

Praktiske erfaringer viser, at du med god effekt kan skræmme råvildt ud fra markerne, hvis du sætter nogle enkelte skræmmemidler op en-to dage, før der skal tages slæt.

Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund

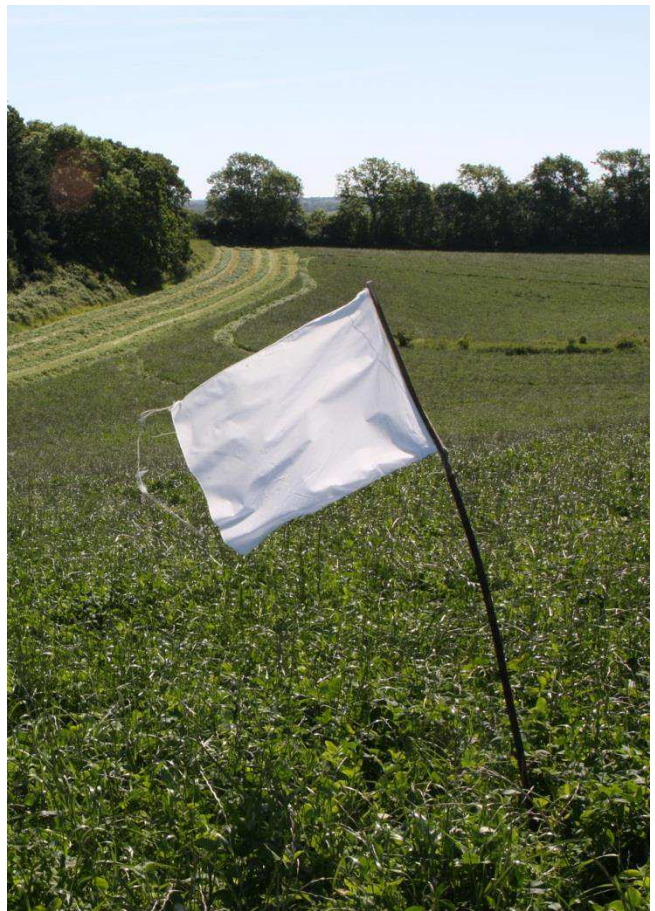
Det kan f.eks. være flamingokasser, sække eller tomme dåser, som placeres på nogle stokke i kanten op mod naturarealer eller skov, hvor råvildtet færdes og gerne lægger deres lam.

Stokkene skal gerne stå ca. 20 meter fra skovkanten og med 50 meters mellemrum. Råen vil så i løbet af natten føre sine lam væk fra markerne af frygt for det nye og ukendte i omgivelserne.

Det anbefales, at skræmmemidlerne højst står på marken i to dage, så det undgås, at dyrene vænner sig til de fremmede effekter.

Opsætning af skræmmemidler vil sandsynligvis have begrænset effekt på f.eks. harer eller fugle, der ruger i græsvegetationen.

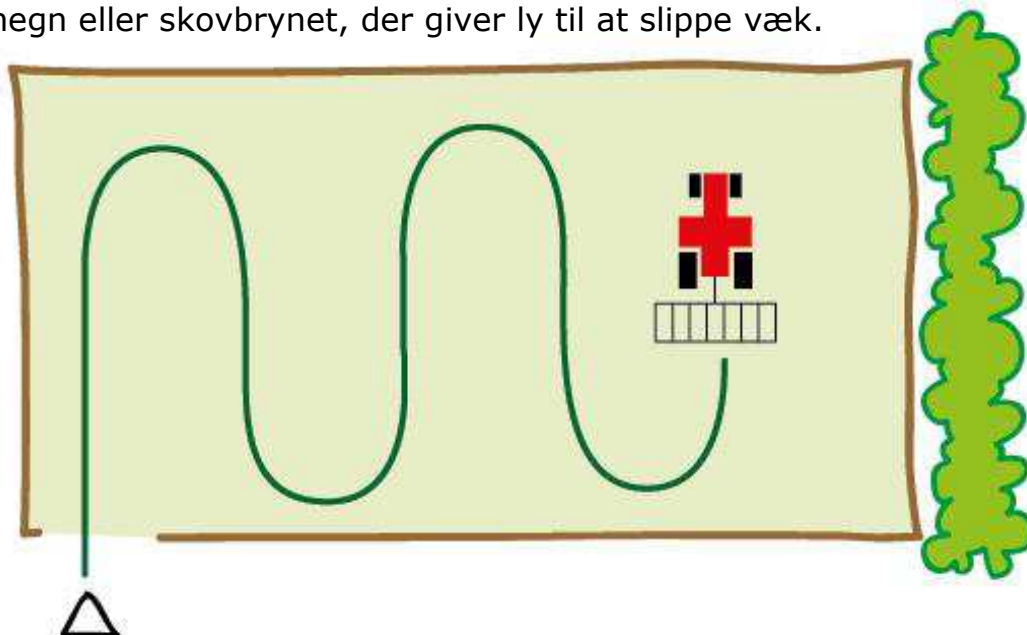
Risikoen for at skade fugle, der ruger på jorden, er mindst i arealer med meget tæt vegetation, fordi fuglene foretrækker at ruge i mindre tætbevoksede områder.

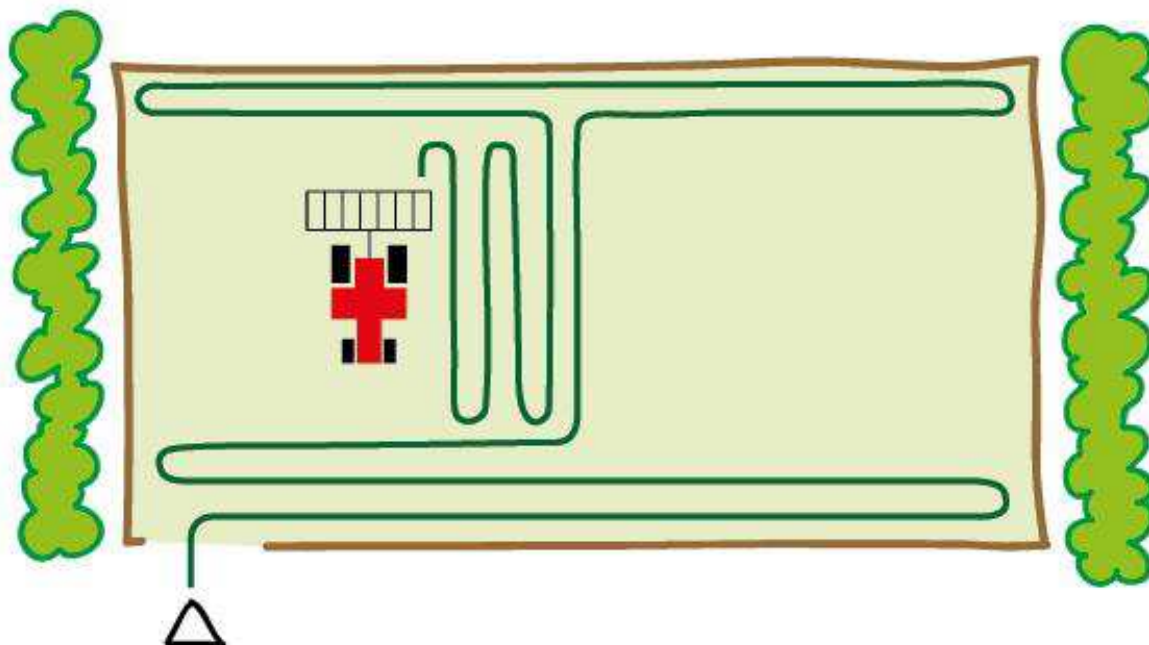
Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund

2. Høstmønstret skal sikre vildtets flugtvej

Det er vigtigt at give vildtet en flugtvej, så de kan undslippe høstmaskinerne. Det kan du gøre ved at høste/slå marken fra den side, der vender væk fra et levende hegn eller et skovbryn. Det vil gradvist presse vildtet væk fra marken og ud i det levende hegn eller skovbrynet, der giver ly til at slippe væk.

Er der levende hegn eller skovbryn, der støder op mod hele marken, er anbefalingen, at slæt startes i midten af marken (efter slæt for foragre) og bevæger sig ud mod kanten.

Hvis du derimod starter med at køre to-tre gange rundt om marken, risikerer dyrene at blive fanget i marken med stor risiko for at blive påkørt, da de vil være utilbøjelige til at passere det afhøstede åbne areal.

Erfaringer viser, at metoden er nem og effektiv at bruge i praksis, og at der ikke er væsentlige omkostninger forbundet med metoden.

3. Afsøgning af mark med hund

Vildt kan skræmmes bort inden høst og slæt, hvis du får afdrevet dine marker med en egnet jagthund umiddelbart inden høst.

Hunden skal naturligvis være "hare- og råvildt-ren", så den ikke skader evt. rålam og harekillinger.

*Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund*

Afsøgning med hund er et godt og præventivt supplement til en vildtvenlig høst, men det anbefales ikke som enkeltstående løsning. Yngel og reder afgiver generelt ikke særlig meget fært, og det gør hundens opgave vanskelig og begrænser dermed metodens effekt.

4. Kontakt en sweisshundefører

Er du kommet til at påkøre et dyr, er det vigtigt, at det hurtigt og effektivt bliver aflivet.

Har du påkørt et dyr, men set det løbe fra stedet, skal du kontakte en sweisshundefører, så dyret kan blive eftersøgt. En sweisshund er særligt trænet i at opspore såret vildt. Husk at afmærke påkørselsstedet, så det nemt kan genfindes.

Du kan via din mobiltelefon få oplyst telefonnumrene på sweisshundefører i nærområdet.

Send en sms med følgende ordlyd:
HUND POSTNUMMER til telefonnummer 1220.

Dvs. eksempelvis HUND 4300, hvis behovet for en hund opstår i Holbæk-området.

Det koster 1 kr. ud over almindelig sms-takst. Hundeførerne skal blot have dækning af kørsel efter statens takster.

Nye teknologiske løsninger på vej

Fødevareministeriet samarbejder med Aarhus Universitet om forskning og udvikling af vildtvenlige høsttiltag.

Målet er at udvikle nye teknologiske og kommercielle løsninger, der kan reducere omfanget af dyr, der dør i forbindelse med høst.

Der arbejdes blandt andet på at udvikle ny teknologi med varmefølsomme kameraer på landbrugsmaskiner. Teknologien er under fortsat udvikling, og den rummer et stort potentiale til at opdage rålam, harer og fugle, der ruger på jorden.

I et samarbejde mellem Danmarks Jægerforbund, Landbrugsrådgivningen LMO samt Natur & Landbrug undersøges der nye metoder til at reducere høstdrab ud fra kendskab til vegetationens artssammensætning, højde og tæthed.

Arbejdet er finansieret af 15. juni Fonden og Naturstyrelsen.

Kontakt

NaturErhvervstyrelsen
Peter Byrial Dalsgaard
peby@naturerhverv.dk
+45 41 89 25 17

Yderligere info om vildtvenlig høst

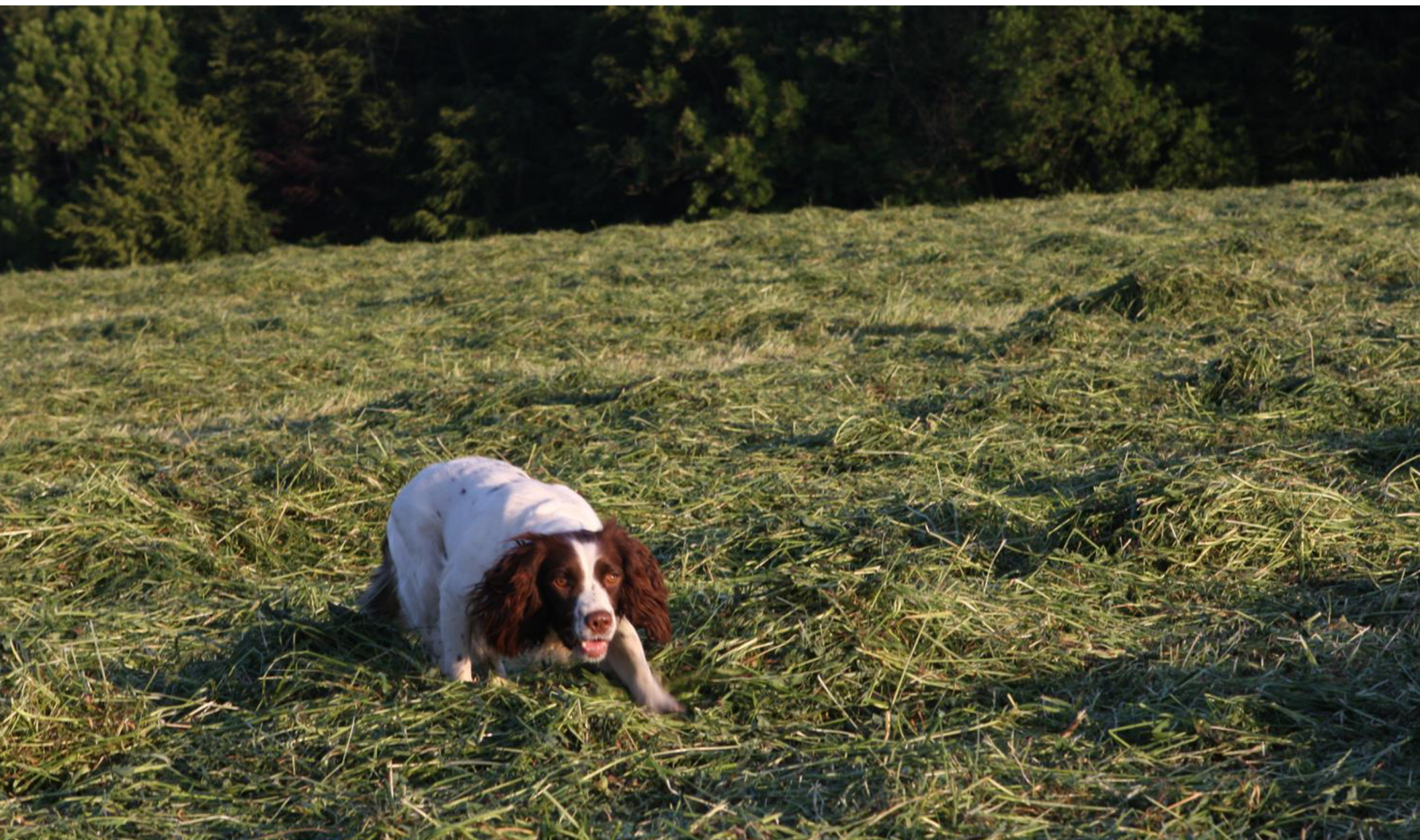
Videncentret for Landbrug
Cammi Aalund Karlslund
caa@vfl.dk
+45 8740 5423

Danmarks Naturfredningsforening
Bo Håkansson
boh@dn.dk
+45 39 17 40 00

Danmarks Jægerforbund
Carsten Riis Olesen
post@jaegerne.dk
+45 88 88 75 00

Dyrenes Beskyttelse
Michael Carlsen
mc@dyrenesbeskyttelse.dk
+45 33 28 70 14

Forside- og bagsidebillede er venligst stillet til rådighed af Danmarks Jægerforbund, fotograf Carsten Riis Olesen.

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

DK-1780 København V

Tel +45 33 95 80 00

mail@naturerhverv.dk

www.naturerhverv.dk